

zaaknummer 2013 T 960

2 april 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevr. mr. I.M.A. Bruls-van Strien, advocaat te
Nijmegen,

tegen:

(wijlen) [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Fraters CMM.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 18 september 2013. Op 17 december 2013 is een brief (met bijlagen) van mr. I.M.A. Bruls binnengekomen. Op 29 januari 2014 is een inhoudelijke reactie binnengekomen van [naam], Algemene Overste Fraters CMM.

Op 13 maart 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn partner, mevrouw [naam]. Ook is de moeder van klager, mevrouw [naam], verschenen. Klager heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Bruls, voornoemd. Namens de Congregatie is Algemene Overste [naam], voornoemd, verschenen.

Verder is met instemming van klager en de kerkelijke gezagsdrager aan de heer drs. W.J. Deetman, voorzitter van de Commissie Deetman, en dr. H.P.M. Kreemers, secretaris van de Commissie Deetman, bijzondere toegang verleend.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager was ongeveer acht jaar oud en zat in de derde klas van de lagere school. Klager was achter met rekenen en lezen en kreeg daartoe bijlessen van aangeklaagde. De bijlessen waren privé. Kinderen die goed hun best deden, kregen als beloning een plantje mee. Klager was erg dol op planten. In ruil voor de bijlessen die klager kreeg voor rekenen en lezen, moest hij aangeklaagde meehelpen met het verzorgen van de planten die gekweekt werden in de kassen bij het fraterhuis. Als klager een fout maakte tijdens de bijles, kreeg hij straf in de kas.

Hij kreeg dan een klap en moest over de knie. Ook tijdens het werken in de kas kreeg klager straf als hij iets niet goed deed. Het straffen werd naarmate de tijd vorderde, steeds vaker en heftiger.

2.2. Op enig moment kreeg klager weer straf in de kas en hij moest daarbij zijn broek en onderbroek naar beneden doen en vervolgens moest hij met blote billen over de knie bij aangeklaagde. Klager werd toen voor het eerst op zijn blote billen geslagen. Dit gebeurde daarna steeds vaker, waarbij aangeklaagde het geslachtsdeel van klager in zijn hand hield. Daarbij ging aangeklaagde ook vaak met een vinger in de anus van klager. Dit deed zeer. Na enige tijd moest klager, als het warm was in de kas, al zijn kleren uit doen en dan werd hij door aangeklaagde met lauw water afgespoeld. Klager moest zich dan afdrogen, behalve bij zijn geslachtsdeel en zijn billen, dat mocht klager niet, want dat deed aangeklaagde.

2.3. Klager herinnert zich ook nog dat hem vaak gevraagd werd of hij zich wel schoon hield. Klager moest zich dan weer helemaal uitkleden waarna aangeklaagde met een vinger in de anus van klager ging. Klager herinnert zich nog dat aangeklaagde over hetgeen hij met klager deed het volgende tegen klager zei: "Dit moet ons geheim blijven, want anders gaat het helemaal fout met jou en worden jouw ouders heel boos op jou". Wat dit laatste betreft chanteerde aangeklaagde klager met zaken die hij wist van de ouders van klager.

2.4. Het seksueel misbruik vond aanvankelijk ongeveer één keer in de week plaats, toen klager ouder werd, nam het seksueel misbruik toe tot ongeveer twee a drie keer in de week en het heeft in totaal ongeveer zes jaar geduurd. Hierbij speelde aangeklaagde met het geslachtsdeel van klager en moest klager zijn hand op het geslachtsdeel van aangeklaagde leggen. Aangeklaagde hield hierbij wel zijn broek aan. Het seksueel misbruik stopte toen klager naar de tweede brugklas ging. Klager was toen ongeveer 13 à 14 jaar oud. Klager heeft aangeklaagde nog op zijn sterfbed moeten bezoeken. Zelfs op dat moment heeft aangeklaagde nog uitdrukkelijk tegen klager gezegd dat "hij hun geheim nooit mocht vertellen". De moeder van klager stond erbij toen aangeklaagde dit zei. De moeder van klager heeft aan klager gevraagd wat aangeklaagde voor een geheim bedoelde, maar klager vond op dat moment dat hij het echt niet mocht vertellen. Klager voelde zich nog steeds hevig geïntimideerd door aangeklaagde. Voor het eerst in 2010 heeft klager aan zijn moeder durven te vertellen wat er was gebeurd in zijn jeugd met aangeklaagde.

2.5. Klager scoorde voor zijn CITO op MAVO/HAVO niveau. Klager kon echter dit niveau niet volhouden in verband met hevige hoofdpijnen. Klager is vervolgens eerst de [school] gaan doen en daarna [vervolgopleiding], die hij niet heeft afgemaakt. Op deze scholen heeft klager een fijne tijd gehad, echter klager ging tegen dingen aanschoppen en grenzen opzoeken. Kenmerkend voor het opzoeken van gevaarlijke grenzen is het feit dat klager in zijn werk als boomverzorger zich altijd aanbood om de meest gevaarlijke klussen te doen. Klager was in die tijd latent suïcidaal.

2.6. Op de [vervolgopleiding] heeft klager zijn eerste vrouw ontmoet. Klager was toen ongeveer 19 à 20 jaar oud. Deze relatie heeft zeer moeizaam stand gehouden en is in 2010 geëindigd in een echtscheiding, mede doordat klager met zijn eerste vrouw door hetgeen hem was overkomen, geen normale seksuele relatie kon hebben. Met zijn eerste vrouw heeft klager kinderen gekregen. Echter, klager voelde continu een frictie tussen verstand en gevoel waar het de affectie voor zijn kinderen betrof. Zelfs op dit moment herbeleeft klager alle diverse momenten, met bijbehorende gevoelens, hetgeen ook voor zijn gezin moeilijk te plaatsen is. Klager beleeft het leven als in een vacuüm en hij heeft moeite met zowel letterlijk als geestelijk ademen. Klager is op dit moment weer volledig terug in de tijd die erg naar en moeilijk was en nu weer actueel is door de herbelevingen. Het is duidelijk dat klager geen

normale ontwikkeling heeft gehad. Het vanuit zichzelf tot ontwikkeling komen, is hem ontnomen door aangeklaagde.

2.7. Het doel van de klachtenprocedure is erkenning dat het seksueel misbruik heeft plaatsgevonden zoals door klager gesteld. Daarnaast een spijtbetuyging van de Congregatie en als laatste de wens om met de Congregatie in onderhandeling te treden ten aanzien van een passende financiële vergoeding.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Provinciaal Overste [naam] heeft in de archieven geen informatie kunnen vinden over het gepleegde misbruik. Hij kan dus geen uitspraak doen over het waarheidsgehalte van de klacht. Ook de medebroeders die [naam] heeft gesproken, hebben geen vermoeden gehad van enig misbruik. Ook komt de naam van aangeklaagde niet voor op de lijst van de Commissie Deetman. Ook zijn [naam] verder geen klachten jegens aangeklaagde bekend. Daarmee wil hij niet zeggen, dat hij geen geloof hecht aan wat klager heeft ervaren. Het gedrag van aangeklaagde is verwerpelijk en indien het seksueel misbruik jegens klager heeft plaatsgevonden, dan had dit nooit mogen gebeuren. In ieder geval treft klager zelf in het geheel geen blaam over hetgeen hem is overkomen. Aangeklaagde heeft niet alleen misbruik gemaakt van zijn machtspositie, maar ook van de kwetsbaarheid van klager. De Congregatie wil de pijn die klager heeft ervaren als gevolg van het machtsmisbruik erkennen en oprechte verontschuldigingen aanbieden voor hetgeen aangeklaagde klager destijds heeft aangedaan. Indien de Klachtencommissie adviseert om de klacht gegrond te verklaren, dan zal de Congregatie zich conformeren aan de uitspraak. Overigens is de Provinciaal Overste ook bereid om met klager in gesprek te treden.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn meer dan veertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het tijdsverloop en het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Voor de Klachtencommissie is aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst, hebben plaatsgevonden en wel dat aangeklaagde gedurende ongeveer zes jaar meerdere keren per week klager zijn ontblote geslachtsdeel betastte, op zijn blote billen sloeg en daarnaast zijn vinger in de anus van klager deed. Ook moet klager zijn hand op het, door kleding bedekte, geslachtsdeel van aangeklaagde leggen. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn klacht heeft beschreven en toegelicht. Daar komt bij dat de moeder van klager een verklaring heeft afgelegd waaruit blijkt dat zij op het sterfbed van aangeklaagde het verzoek kreeg om even naar de gang te gaan omdat

aangeklaagde 'een geheim' te bespreken had met klager. Ook heeft zij verklaard dat klager haar vroeger al vertelde dat aangeklaagde hem met een tuinslang afspoelde. Ook heeft [naam] het door klager gestelde misbruik ter zitting erkend.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas acht jaar oud. Aangeklaagde was als de broeder die klager bijles gaf, een persoon waarin klager vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Nu aangeklaagde is overleden zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. [Naam] heeft daartoe een eerste stap gedaan door zowel in zijn inhoudelijke reactie als ook ter zitting namens de Congregatie het leed van klager te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

4.6. Over financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Algemene Overste van de Congregatie van Fraters CMM de klacht gegrond te verklaren en zich in te zetten voor (verdere) vermindering van het leed van klager.

Dit advies is vastgesteld op 2 april 2014 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, prof. dr. H.B.M. van de Wiel en drs. N.A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.

